

DESGROPARILE CELE MAI NOUE IN POMPEI.

Se supune a fi cunoscutu de airea cititorilor acestora Foi, cum faimosele cetati din vechime: Erculanula, Pompeii si Stabie, iuca in sut'a cea de aatea dupa Christu, se acoperisera cu cenusia aruncata din vecinulu vulcanu Vesuvu; éra acum desgropanduse, aréta cele mai minunate ruine, si interésatorie lucruri. Ar' fi mai cu neputintia a cauta ori in ce tempu aceste cetati, si cu distingere cetatea Pompeii, despre a carei desgropare se face aci vorba, fara de a dá preste noue, si interésatorie materii de susenire, si reprezentatiune. Si tocmai in tempulu de facie submisistra acésta lume de tesoure antice, atatea descoperiri noue, iucatu cu cea mai mare bucuria provenita din bunulu succesu, se'npartasiescu despre desgroparea ei, urmatoarele:

Cele mai insemnate desgropari, ce s'au facutu dela aflarea Pompeiloru la a. 1721 cu ocaziunea saparei unei fontane, s'au templatu in urmatorii ani: In anulu 1748 s'a desgropatu Amfiteatrulu; in 1763 port'a lui Ercule; 1764 teatrulu, si templ'a Isidei; 1811 casa lui Pansa; 1843 piatiulu; 1848 templ'a lui Mercuriu si a Vinerei; 1825 casa poetulu dramaticu; 1826 utilia lui Mercuriu; 1829 utilia Fortunei; 1841 utilia negutiatoriloru; 1845 Cuadrivalulu, si in 1847 casa lui Lucretiu. — In anulu 1851 s'a inceputu desgroparea unei utilie mari, carea acum e tota desvalita; candu s'au descoperitu cele dintai case, ale ei, se credea cumca ar fi utilia auzitoriloru, pentrucu in multe pravelie, s'au gasitu unu insemnatu numeru de auzarie, si juuere; descoperirile inse mai tardiu facute au restitutu acésta parere. Calculanduse s'a aflatu cumca $\frac{1}{2}$ a cetatei ar fi desgropata. Iuca in anulu

descoperirii ei, s'a si introdusu intreprinderea desgroparei, din partea dreapta a fundamentulu, spre care scopu a debutu mai antein totu cuprinsulu murulu (zidulu) a se desvali, ca se se pota determina, in catu are de ase 'ntinde desgroparea, spre a puté face descoperirile dorite. — Descoperirile incepute cu aflarea palatulu lui Ariu Diomedes adusu recompensa; pentrucu de si nu s'a gasitu atatea tesoure ale artei, ca in Erculanu; dar totu, ce s'a gasitu aici, a fostu mai bine pastratu, de cata acolo; cauza nu pote fi alta, de catu ca Pompeii nu s'au astapatu cu ploia de petri, si arinici s'au inundatu mai tardiu, precum se credea, cu lava; ei s'au acoperitu numai cu cenusia, din vulcanulu pomantu. Asemenea se credea, cumca ploia de cenusia ar fi apucatu o multime de omeni in teatru; dar descoperinduse teatrulu s'a adeverita, cumca acésta nu s'a 'ntemplatu; fiindca acolo numai 2, si preste totu in cetatea intrega, numai la 100 de schelete s'a gasitu, ce se paru a fi fostu osale unoru invecitati in etate, ori morbosu, carii la nevelirea periculu, nu si-au potutu mantui viet'a cu fug'a. — Utiliele Pompeiloru, dintre cari sunt pan' acum vreo 20 desvalite, au situatiune obla, sunt pardosite cu lava, si proviedute cu rotagiuri (cali de rota); de ambe laturile se afla careri pardosite cu petra cioplita, pe subt cari se tragu apaducerile. Casele nu sunt pre'nalte, si cam de a rondu numai cate cu unu catu; se afla inse si cate cu doue, si trei caturi. In utiliele, ce se crucescu, s'au osservatu mai multe fontane, cu statue, si alte lucruri infrumsetiate. Colonele dela porticii (ternatie) caseloru, sunt mai cu séma din lava, poleite, si cu multe picture ossornate, aceste din urma constau mai multu din arabescuri.

Intre casele descoperite mai demne de'nsemnatu sunt urmatoarele: Ospelulu pentru straini;

Villa suburbana, s'eu cas'a lui Ariu Diomede cu 3 caturi, d'entre cari, cele asupr'a sunt ruinate; unu termopiliu cu unu cuptoriu din lespedi de marmore; cas'a lui Caiu Sallustiu, un'a d'entre cele mai mari cu multe cirade essornata, cas'a lui Caiu Ceiu; cas'a lui Pansa cu 7 bolte; cas'a poetului dramaticu, un'a d'entre cele mai elegante, facisiu cu baile publice; cas'a lui Dioscuru, a lui Faunu, a lui Marte si a Vinerei; cas'a Bachantiloru (popiloru lui Bachu), care tote si-au luatu numirea dela statuele, si tablourile, ce s'au aflu in la-intrulu loru; — cas'a cu fontan'a cea mare essornata cu o grota plina de petrutie, si cirade mosaice; — cas'a Imperatului Iosifu, a Imp. Franciscu, a Regelui din Prusi'a si a M. Duce de Toscan'a — asia numite pentru ca s'au descoperitu in presenti'a acestoru principii. — D'ensemnatu sunt mauri dupli, de 29—25' in lungime, cu un intrespatiu de 25' urme, si pela intrespatiile neregulate cu turnuri din 3 caturi intrecurmati. Petritele su fara de cimuru (cementum) inchiate. Port'a lui Ercule are 3 despartiaminte. din cari, prin celu midiolociu, trage uliti'a scobitoriloru de 15' lata. Carerile de petra se vedu a fi menite pentru mergatorii pedestri. Intr' un'a din temple s'a aflu statu'a lui Cicerone inbracatu in toga, pe carea se vedu inca urmele de porfira. Piatuulu e de 3 parti 'ncungiuratu cu aule columnali, pintre cari se afla statuele a coloru cetatiani, carii s'au facutu demni de merite pro patria, si ale caroru pedestale inca se mai vedu. Intr' unulu din piatie, s'a aflu unu coifu, reliefu dela derimarea Troiei; mai multe coifuri parte de bronzu, parte de feru; arme de tota spit'a, si 63 schelete precum se crede de ale militariloru. Basilic'a, carea se desparte de catra templ'a Vinerei prin o ulitia stremta, sta cu o colonada (siru de stelpi) de a piatiului in legatura. Subt tribunale s'a descoperitu o carcere. Baile publice au mai cu s'ema 7 intrate, vasele loru de apa, si cevile, sunt cea mai mare parte de facie; aici s'au aflu la 1500 de lampe din terra cotta, si multe vaserie de baitu. Amfiteatrulu asiediatu in mediulu unui piatiu forte largu, are 50 sire de sediuri, pentru 20,000 de privitori, aci s'au aflu unu scheletu de omu, si osariele aloru 8 lei.

Teatrulu radiecatu din marmore albu (paricu) e mai in tote partite sale inca conservatu; aici s'au aflu nu cu multu mai na'nte multe ornamente. In pontura (ponderarium) s'au gasitu cumpene si

ponturi, precum si doue schelete de omeni, siendiundu pe alte doue de cai, carora le spendiurau clopotiele la grumadi. — Uliti'a cea mare, carea duce dela teatru catra piatiu, e'ncarcata de bolte (pravalie), unde, ca si pe la alte locuinte, se afla inscriptiuni cuprinditorie de numele, si starea fostiloru sei proprietari, precum si alte aretari publice. Cu deasemenea e prevediuta uliti'a Stabie, pe de ambe partile. Vernice d'ensemnatu sunt si iconetele pictuite in frescu, cari se destingu prin prospatarea coloriloru. Asta ulitia da prospectu de cele mai avute descoperiri, fiindca partea cea mai mare a caseloru inca nu e cercetata. Un'a casa in tota privinti'a distinsa s'a sapatu in presenti'a Marelui Principe Constantinu (din Russia) in an. 1852 carea merita a fi pucinu mai pe largu descrisa: Ea are unu porticu petruitu cu lespedi de marmore; intr'ensulu se afla o mesa asemenea din marmure elegante, pe ale carei pitioare sunt multe cirade in cea mai elegante forma lucrate. Nici o colona din giurulu ei s'a aflu intrega, ci numai unu singuru capeteiu, carele se pote numi mai multu grotescu, de catu classicu. Obieptulu rotundu lenga un'a din colone e o fontana in giuru canalisata, ale carei margini ar'eta urmele indelungatei folosintia. Odeai'a cea din midioclu e mare, si pote fi, ca a sierbitu in locu de tricliniu. Lunga aceasta se afla doue de laturi mai mici, un'a de a steng'a, alta de a drepta. Paretele celu mai de frunte din partea drepta cuprinde un cotlonu cu trepte, far' de nici o colona; nesce scule de arama pentru bucataria si nescari decoratiuni de marmore pentru gradina, pucinu insemnatu a fostu totu, ce s'a gasitu intr'o casa atatu de mare. Esindu pe usi'a cea mai din dereptu, se vede ceva insemnatu intre celelalte descoperiri, adeca: Coperisiulu intregu alu unei case. Candu Pompeii prin plou'ia de cenusia s'au acoperitu si derimatu, au cadiutu tote coperisiele de pre case; si negrigea la intreprinderile cete de anteie a desgroparei, a facutu se remana intru 'ntunerecu modrulu radicarei coperisieloru la cei vechi. Aci dar se vede celu dintaiu coperisiu intregu, care consta din caramide de 12 degete lungi, si de 2 late; pe spatele coperisiului e turnatu cimuru, spre alu face nepetrunsu de apa; si asia e de intregu, catu se pare a fi fostu numai eri alaltaeri asiediatu. Lucratorii, carii se cuprinde in presinte cu desgroparea, taia, si sapa cu pucina pasaro. Lengai ei adsta un sapravighitoriu nu pre intieloginte, si

trage din pipa. Ce se gasesce, se arunca într'o corfa, carea se padiesce, de catra unu militarin.

M.

CHITII SI VENATULU LORU.

(Naturalu-istoricu.)

Un' insemnatu Ordine din plasea (classis) Animaliloru sugatorie forméza Animalile cetace seu Chitii numiti altr'mintea pesci sugatori; pentru ca desi dupa constitutiunea loru din la-intru posedu tote caracterele susu numitei plase; de si nascu fetii vii pe cari-i apleca, si-i nutrescu cu laptele loru: in privintia formei diu afara au cea mai mare aseminare cu pescii, in catu multi naturalisti, nebagandu in séma, ca inca Aristotele i-destinse de catra acestia, mai multi secolu iau numeratu totu într' asta clase (a pesciloru) — cea mai din urma a Animaliloru ver ebrate.

Pana la secolulu alu 18. dupa Cristu pré pucinu a fostu cunoscute aceste Animalu gigantice de apa; macarea precumu pomaniramu Aristotele fundatorele Anatomiei comp. pe Chiti, dupa caldur'a sangelui, dupa respingerea apei trase in gura, (prin o deschisura in céfa), dupa resuflarea prin plamani, dupa producerea fetiloru viii, si aplecarea loru i-sciú destinge de catre Pesci: totusi se insielà si densulu, atribuindule nescari insusiri de ale celoru mai mari Pesci.

Fabule preste fabule s'au tiesutu in Istori'a acestoru Animalu, incatu si mai tardiu erà cu greu a destinge cele adeverate, de catra cele false; cu atata mai vertosu cá-ci cercetarea loru e pre cu multe grautati impreunata; si pre pucini naturalisti au devenitu la cunoscinti'a numai a celoru mai mari soiuri (genera) din ordinele acestei plase.

Mai chiara descriere a Animalelui celui mai mare diu ordinele Cetacelor, ba a celui mai mare intre tote animalile, cate se alla pe uscatu si in apaa Chitului per escelentiam numitu (Balena mysticetus) ni o dau: Frid. Martens in descrierea sa despre venatulu Chitiloru, ce a facut'o dupa caletori'a la Spitzberga 1675. Lui a urmatu Sibbald in brosiur'a: Phalaenologia nova 1692, 1773. Otto Fabricius, I. G. Sneider, G. Cuirer, Scoresby in Zoologiele loru medicinale 1829. Desmarest Mammalogie 1835. — Celu mai principale opu e alui Cuvier Ossemens fossiles Tom. V. si Icones „ad illustrandam Anathomiam comparatam“.

Semnele comuni ale Chitiloru suntu:

1) Extremitatile dinainte forte scurte la care cele 5 degete, ce cuprindu mai multe osutie ca la alte animalu, fiindu cu o pelitie notatoria acoperite, nu se potu desclini.

2) Lips'a inchiitureloru, si a extremitatiloru din dereptu.

3) Cod'a de sghirciu fibrosa, lata, in form'a unui bilantiu.

4) Cerbice scurta.

5) In locul urechieloru — ca organu de audiu — o deschisura forte stretma.

6) Ochi tare mici, si adeseori numai o deschisura a nasului.

7) Limba pucinu miscatiosa.

8) Pele gola, seu cu peri rari acoperita, subt carea se gramadesce o multime mare de unsoria. Pe lenga proprietatile Chitiloru mai susu pomanite, cumca: au sange rosiiu si caldu, s. c.; mai vine a se'nsemná cá densii de purure petrecu in apa, si cumca cu marimea loru intreecu pe tote celelalte animalu din natura.

Cuvier imparte aceste Animalu in 2 familie: in Chiti plantivori (mancatori de carne) si Chiti proprii. Cei de anteiu au capu micu, falca din diosu mai scurta ca cea din susu, carea se finesce într'o rotandime mola nervosa. Buz'a cea de asupra [acoperita cu mustetie grose, si ochii cu gene dese. Acestia nu arunca ap'a prin deschisurile nasalii traescu prin Oceanuri, esu adeseori la tiermure spre a sari, a pasce, si a se recrea; si de buna séma pentru form'a capului, pentru radicare loru, de diumetate in pusetiune obla din apa, au datu ocaziune a se numi adeseori Sirene, Tritoni, Fete de mare etc. — De acésta familia se mai tienu: Manati australi, si senegali (Manatus australis, et senegalensis, precumu si pucinu cunoscutii. Dugong si Rhytina Stelleri.

Cu multu e mai numerosa a 2. familia, adeca familia Chitiloru proprii, carea se subt imparte in doue divisiuni: Delphiodea, si Balaenodea. Cei de'ntaiu au nescie dinti asemeni, si conici. Golimile nariloru se deschidu printr'o golime aruncatoria, carea din preuna cu apa ceá din chrana primita formeza o fontana saritoria. Gátu li afundu, pelea gola, subt densa lardu grosu. — De acésta familia se tienu a) Delfinii impartiti in 40 de soiuri, dela 2 pana la 30 urme in lungime. Multi dintr'ensii au arepi notatorie in spinare, celoru mai multi inse

le lipsescu. Numerulu dintiloru e diferitu; deschisurile aruncatorie de apa, in form'a semilunei; si la cei mai multi falcile ascutite in form'a unui clontiu, (ciocu, botu) de pasere; ér' la altii rotunda. Structur'a trupului sulegeta (schlank), si de aci in miscarile loru su forte iuti, si sprinteni. Unii se tragu din Oceane, prin mari si riuri. — Monodonii (Monodon monoceros) carora toti dintii — afara de noulu oblu ascutitu, cam de 10' in lungime — le lipsescu. Acestu dinte e ca unu sfrederu, lui i respunde altula, de ceea parte, care inse remane pururea in nesce osa incuiatu. Cu securitate numai unu soi se afla cunoscutu care afara de dintele seu, e de 12—16 urme, si traiescu cu multimea prin Oceanulu ghiaciosu. c) Fisetri (Physeter) cei mai mari intre Delfinodei; acestoru deschisurile aruncatorie su rotunde, capu mare, grosu, asemine si trupulu; dinti au numai in falc'a cea din diosu, carii se asiedia in cea din susu; arepile notatorie din spinare nu suntu parfepte la toti. Celulele capecinei suntu extraordinarie l'argi, si suprindu faimos'a materia sperma ceti, ce se intrebuesce spre iluminare, si ungere etc. In matiuulu spinarei se formeza o materia numita Ambra, ce se intrebuesce la parfumaritu, si in medicina; de acea suntu tare pretiuuti. Mai cunoscuti intre ei suntu Macro cefalii s'eu Cachelotii. (Physeter macro cephalus) carii traiescu in Oceanulu nordicu, si in celu sudicu.

(Va urma.)

SUVVENIRE

D. M. N. — la Mitrovitiu.

In tíera departata, de unde nu'ti appare

Níci valea cea formosa, in care te-ai nascutu,

Nici muntii maiestatici, inalti, cu coma mare,

C' adducu in vii esstase pe omu, ce 'i a vedíutu,

O dulce salutare tu nu vei refusa

Din inime sincere, ce nu te potu uita!

Nu este di pe lume ca cea aniversare,

S' ocupe cu lucrarea de spiritu pe barbatu; —

In asta'ti vinu aminte pasagie de'ntristare,

Ca si de bucuria, ce candva ai gustatu,

Din cari appoi la urma deduci cu dreptu cuventu,

Cá nu e fericire deplina pe pamentu.

Cinci ani acumu trecura, de candu acésta tíera,

Menita a fi mama sincera la trei frati;

Ferbea ca unda apeí in di de drimavéra,

Candu néua de pe munte in fontii destupati.

Se-incérca cu taria a'si face cale-in josu.

Rumpendu totu cei sta contra in cursu'i furiosu.

Amorea cea fratiasca din inime perise,

Si orba sumetia crescea cu ura-in sinu; —

Omorulu si rapirea prin tíera se latise; —

Vedeai fugiendu pe dealuri vecinulu de vecinu,

Pe fíiulu de parinte si pe surori de frati,

De nu era-in parere cu ei impreunati!

Precumu alérga tigrulu prin munti setosu de sange,

Si totu ce esse-in cale, decula la pamentu,

Asia n' afflá scapare nici veduva ce plange

Pe uniculu seu radimu cu lacrimi la mormentu,

Nici tenera copila, ce n'are altu pecatu,

De catu ca nu'i d'o vitia cu cei ce s'au sculatu.

Unu verme nepotinte essindu si elu la sore,

Inaltia capulu ageru si cérca-a se appera,

Candu omulu, fore scire, ilu calca sub picioare;

Unu populu cu sintire cumu nu se va-inpulpa,

Cumu nu 'si va-intinde bratiulu maretiu si gloriosu,

Candu i se iea tesaurulu, ce'lu are mai formosu?

De n'a voitu Natura, se fia limbe-in lume,

Ci, ginti fiindu diverse, se facemu unu poporu,

Attunci cerea ratiunea, se n'avemu nice nume;

Caci nume fore limba, e contradicatoru,

Si paserile tote se cante intru-unu versu,

Altminte armonia Intregului s'a stersu!

Aceste scene crunte, ce'i dreptu, acumu trecura,

Lassandu ruine triste in inime la toti,

Se fia de essemplu si drépta-inviatiura

Pe seculi inainte, chiarn si la stranepoti,

Cá pacea si-armonia atunci voru inflori,

Candu fiii unei patrii ca fratii voru trai.

Ne vine inse-aminte, cá-in tempulu de perire,

Candu nuorigrosica de giatia, negrindu cerulu asuru,

Noi nu vedeamu vr'o radia lucendu de mantuire,

A tele vorbe-alese, ca d'unu barbatu maturu,

Ne pusera la cale, prin intieleptulu svatu,

Se fimu cu corpu, cu sufletu lipiti de Imperatu.

Deci nobilea'ti portare, basata-in simtieminte.

Prin cari ai datu lumina la cei necultivati,

Ca fíiu alu natiunei prin fapte si cuviute.

Smulgendu din unda mortii pé multi persecutati,

Dorimu se-o scie lumea ca-acei nefericiti,

Ce sub a tea umbrire ajjunsera scutiti!

OBSERVATIUNI STATISTICE
despre cultivatimea pamentului Europei.
(Urmare.)

Арворіі фрзитіфері.

Спеціеле челе маї комѣні, пърѣ, шърѣ, прѣѣ, се дїа де клімеле стѣпърѣте шї речї, шї проспекъ пълъ ла ал 58° де лъдїне; знеле спїце чеваши джкъ шї маї ін септемтрїоне, ма нѣ фъръ де грїцъ партїкъларе. Ін дерїле, кѣм есте Італіа, афаръ де ачееа къ креск віне фърте, даъ джкъ шї зн фрзнт маї алес декѣт номї дїа клімеле де мїжлок шї речї.

Ин тѣлте дерї але Еуронеї де мїжлок, п. е. ін Франчіа де мезенбїте, Белдії, Австріа, Елведїа, Цертманїа, Бнргїа, Ардѣл, Молдова, Ромѣніа, пόμεле даъ о парте інсепнатъ де алїментъ попоръчїзней, шї вежърї прѣвзне.

Знеле дїа дерїле ачесте джкъ шї еспортъ пентрѣ знъ преції інсепнат.

Кѣлтївчїзнеа плантелор фрзитіфере крескѣ шї се меїоръ ін тїмпїї дїа зртѣ, маї тѣлт декѣт орї знде ін Цертманїа, Франчіа, Белдії.

Ин 1849 кѣлеторїнд прїн Бѣпат інтревѣ пе дої Ромѣнії економї де фрзїте, де че нѣ пѣз номї кѣлѣданїї? Ної фачет храна не локърїле пбстре, респїсеръ чеї економї. лъсѣм ка съ пълъ номї чеї дела марцінї, не знде нѣ се фаче хранѣ. Нѣ штїѣ че ар респїнде кѣтнениї арделенї, кѣнд і-ар інтрева чепева, пентрѣче нѣ пѣз номї ін локѣ скїедїлор, шї віде де віѣ ін локѣ кѣвѣтелор? ے некѣт а лъса тѣкар о палѣ де лок нефолосїтѣ.

Пѣдърїле

джкъ сѣнт фърте консідераверї ін Еуропа. Дерїле че аъ маї тѣлте пѣдърї сѣнт челе де т-пбїте, де ресърїт шї дїа чентрѣа Еуронѣ, Сведїа, Норвеціа, Австріа ар маї тѣлте ін Бнргїа Скїаонїа, Кроаціа, ін конфїнїеле мїлітарї, ін Ардѣл Галїціа шї Бѣконїа.

Бнора дїа ачесте контраде даъ пѣдърїле джкъ мї-зн фонд де еспортчїзне де інсепнатѣ фортѣ маре, Рѣсіа, Сведїа, Норвеціа еспортъ ін тот анѣ пентрѣ брекѣдї мїліонї.

Ма ін знеле дерї еуронене се сїмте, фърте лїнса лемпелор, шї преціѣ лор ے фортѣ маре, фїндкѣ нечї знѣ дїа челедалте продѣте патѣралї нѣ ے де зсѣ аша нечесарїї шї знїверсале, шї нечї знѣ нѣ креште аша ічет ка пѣдѣреа. Нѣта ла о сѣтѣ де анї с'ар пѣтѣа тѣа пѣдѣреа пентрѣ фок фъръ де даноѣ, кѣ кѣт се таїѣ маї тїперъ кѣ акѣт ے данѣл маї маре.

Лїнса чеа де акѣт а лемпелор се аскрїе прїн-чїпармїнте кѣселор зртѣторїе:

1) економїа чеа реа, каре се фаче кѣ лемпеле; знѣл а кѣлѣлат къ се перѣ фъръ фолос $\frac{7}{8}$ де кѣлѣдѣрѣ, апої економїѣ знѣл нїчї нѣ се пόμε фаче маї алес не знде аз кѣсе реде шї кѣпторїе реде. Чїне нѣ кѣпнште фолосѣл сочїетѣдїлор, каре асе-кѣрѣ каселе шї знѣрїле пентрѣ о аушїтѣ сѣмѣ де ванї ін контра перїкѣлелор? кѣ нїмїк н'ар фї маї пѣдїа фолосїторїе сочїетѣдїле ачеле, каре с'ар інфїнѣа анѣте кѣ скоп де а редїка кѣсе маї знне пентрѣ попорѣла дела сѣте, шї тотѣшї преціѣ сѣ фїѣ moderat дѣнт імпреціѣрїле сѣтенїлор.

2) Кѣвѣсѣ есте, къ попоръчїзнеа се імѣлѣште претѣтїнде, шї фамїліеле се тпърдеск, прїн зртаре аъ лїнсѣ де кѣсе шї фокѣрї маї тѣлте.

3) Се імѣлѣдеск не зі че терѣе макїмеле де індсטרїѣ дїа челе че сѣнт де лїнсѣ ла манѣфан-тѣрї, шї ачесте препедеск лемне тѣлте.

4) Інтродѣчерѣа шї тѣлѣдїреа чеа ренѣде а страделор де фѣрѣ, каре аъ лїнсѣ де фок тѣлт.

5) Се таїѣ пѣдѣре тѣлѣт пентрѣ кострѣпчїзнеа нїлор, каре-сѣ дестїнѣте атѣт пентрѣ зѣл комѣр-чїзлѣ, кѣт шї пентрѣ ал ресѣелѣлї.

6) Лїнса шї неовсерванѣа лецілор пѣдѣрѣ-рештї, ка ін фолосѣл копзне сѣ се пълъ фрѣнїѣ арвїтрїзлѣ ачелор пропрїетарї, карїї нѣ чѣрѣк фъръ нѣтаї фолосѣл лор пресїнте шї партїкъларе.

7) Ін знеле дерї сїзїреа преціѣлї лемпелор віне дела грезтѣтеа комѣнїкчїзнїлор шї а стрѣ-портѣлѣ. Ін Елведїа, Кроаціа, Скїаонїа шї ін алте дерї сѣнт пѣдѣрї немесѣратѣ, ма кѣ тотѣл неа-пропїате, сѣѣ нѣ фъръ челе маї марї грезтѣдї; арворїї кад де вежѣлѣдїе ін ачесте локѣрї неа-пропїате, шї нѣгрезеск фъръ де фолос.

Ерам сѣ зїт а тнсепна къ ам вежѣт ін Ардѣл пѣдѣрї інтреці тѣсе пълъ ла пѣтѣлїт пентрѣ кѣ-дѣрїле де бнгарѣ. *)

*) Pays, газетъ фрѣнчѣскѣ, пѣвлїкѣ зртѣторїа Статїстїкѣ а трїстелор зртѣрї, каре ле траѣе дѣнт сїне некѣшпетатѣл зс ал лїкорїлор алкоолїче ін Стателе Бнїте дїа Амерїка. Ін деченїѣл трекѣт віпарсѣл пѣсе не пѣчїзїнеа амерїканѣ: 1) о спесѣ дїрепѣтѣ де шесе сѣте де мїліонї де доларї (трѣл мїлї де мїліонї де фрѣнчї); 2) еї кѣвѣсѣ о спесѣ індїрентѣ де алдї шесе сѣте мїліонї де доларї. 3) продѣсе мъртеа а 300,000 де персоне; 4) трѣ-мїсе 100,000 де копїї ін асіеле серачїлор; 5) імѣлїї нѣтерѣл інкарчѣрацілор къ 150,000 персоне; 6) фече де пѣвзїрѣ алте 10,000 де персоне; 7)

Крештереа Вітелор.

Крештереа вітелор фолосіторіе domestiche é вn рат прінціпале ал агрікултурей. In втеле дєрїале Европєі де т. нонте, п. е. in Лапоніа шї in пєр-цїле челе де тот мнїтосе але Елвєдїей, Саваздїей, Тїролєлї, Пірепїлор, попорчїзна не авєнд алте продвїте де пзмент, трєшїте нємаї дїн крештереа вітелор, шї дїн венат.

Крештереа вітелор шї агрікултура, дєкь се нортъ кз діліцінцъ шї in пропорчїзне квїіпчїлосъ, проквръ локвїторїлор о свєсігїнцъ секвръ шї имлудеште попорчїзна, паште о твлудїне де манфоптврї шї ратврї де комерчїй адквїторїе де квїшїце вєне.

Стателе каре-шї ітємеїєзъ просперїтатеа не крештереа вітелор, шї не агрікултуръ, аъ твлатъ пзтере інтрїсекъ шї маї маре ставєретате дєлжт стателе а кзрор есігїнцъ атжрнъ маї кз сємъ дела індвстріа манфоптврїче, шї дела комерчїл естерн. Челе шї аъ фжїтжнєлє просперїтвдїї in дєра лор днєшнї, єръ честєлалте чеа маї маре парте афаръ де дєра лор, чї кїар пєнтрє ачєєа просперїтатеа ачєстор дїн вртъ é твлат маї пєсігвръ, шї кз атжт маї інчєртъ кз квт маї вшор шї маї адєсєорї вїн днє квїсізнє інтєресєлє стрїєнє.

(Ва врта.)

E C L O G ' A III.

Seu Palemon.

Палємон. Дамєта. Мєналка.

II. Спєнємї мїє, Дамєта,
Аквї сєнт ачєстє ої?

квїшнъ 1500 де оторврї, шї 2000 де сєзчїдєрї; 8) се рїнаръ дїн квєса вєзтврєй де вїнарє едіфілє шї тврєврї де прєдїє де 10,000,000 доларї; 9) фєчє вєдвє 200,000 де фємєй, шї вn мїліонє де првнчї офанї.

Ачєстє сєнт вртврїє слорквїторїє де квєрєтї, а прогрєсєлї in артєа дєстїлврєй! Сь факъ чєй чє пот о тавєлъ статїстїкъ шї пєнтрє Ротжнї, къ попорчї нє квїпшє днєкъ тогє вртврїє ачєстєй вєзтврї пєрїквлосє, фвръ де карє аз пєтвтї трї ѓмєнї твлатє мїї де анї, шї ар пзтєа трї шї де квтм інаїнтє. Сь се дєклєрє прєодїї-карїї сїмт in сїнє спїрєтєлє лвї Двмпнєзєй in контра ачєстїї спїрєт пєкврат! Шї тїпєрїтєа дела карє шї аштєптъ втпанїтатєа інтїпєрїєа соціалє in тогъ прївїнда, копжвресє аєвпра естїї рвїжвторїї ал соцієтвдїї ѓмєнєштї; шї ва фї пзтєлє лор опорат ла копжшїввратї, шї марє in аналїлє пєстєрїтвдїї рєквїосквїторїє!

Погє, а лвї Мєлївєз?

Карє аквта паштєдї вої.

D. Нє сєнт алвї Мєлївєз,
Дар тїлє а днєквєдїнцат
Егон маї аналтє ерї,
Вржнд сь рьтжїє ла сат.

M. О пєфєрїчїтъ твртъ!

Ачєлє дє квнд ізвєштє

Прє Нєєр' аша 'пфокат,

Шї дє тїнє о пзєштє,

Ачєст пквзрарїє стрїн

Дє доаъ орї оїлє

Прє час лє дзчє ла стрїнцъ,

Шї іа ла мїєй лантєлє.

D. Нє прєа грї дє вьрвадї

Ачєст фєлїй дє квєтєрїє,

Карє пот шї сєнт днє старє,

Кє сь факъ рьсплвтїрє.

Цїм шї нї чїнї тє а іквїт,

Бїтжндсєє квпрєлє

Костїнар шї днє чє лок;

Днєсє ржєє Nїмфєлє.

M. Поат' атвчєа н'а вьзт,

Квнд квѓ квѓ сгржтвєлїє

Твїам єарва лвї Мікон

Шї влвстарє дєлє нїє.

D. Аз ла фадїї чєй вьтржнї,

Квнд аркєл шї флєвєрє

Алвї Дєфнї лє фржнєшї,

Днєдврьпнїчє Мєналка.

Карє днє чє вьзшї,

Къ ла првнк лєа дьрвїт,

Дє нє л'аї фї вьтвмат,

Крєдє-твъ, аї фї тврїт.

M. Чє вѓр фачє сгвпжнї,

Квнд тьлхарїї фак аша?

Нє тєам' вьзт єз прє тїнє,

Блвстєматє Дамєта,

Квнд вn дан алвї Дамон

Дл прїнєснї нѓптєа фврїш,

Льтвжнд дєстєлє Лїдїєка,

Кє сьлє вжрї днє пєлврїш.

Шї квнд стрїгам: днє кьтвръ?

Длє кьтвръ фврєлє с'а дзє?

Стрїпцє мїєй Тїтїрє!

Днєп окол стай аєквєс.

D. Аз нє єрє 'ндєторат,

Прє карє єз л'ам днєнє

Къ чїмпѓєа, сьмї дє днєлє,

Пєнтрє карє пєт фѓст прїнє!

Ачел дан а фост ал тиев.
 De пз крези, нар' існїтеште;
 Дар пз нтеа съ тїл дее,
 Дамон ел тьртзрісепите.
М. Тз пре ачела кз кпнтатгя?
 Кжнд аз авзт тз порок,
 С'аї чїмпобє 'нтролокатъ
 Кз маї твлате ла зп лок?
 Нз теат въззт, проствале.
 Кжнд шедгаї ла злїцъ
 Пїерзжнд времеа кз кпнтата
 Рьгзшїт к'о чїмпоїцъ?
Д. Вреї даръ, на съ ведем:
 Карє дїп дої маї твлат штіе?
 Ез ачасгъ жпїнквзъ
 Пентрз рьмас о нзїж дїе.
 Ка пз кзтва съ пз вреї,
 Ла гьлеат' ачаста віне
 Днтро зі де доаъ орї,
 Дої відеї аре сзпт сїне.
 Тз че пзї пентрз рьмас?
М. Дїп тьртъ де асгъ датъ
 Нз почъ да, ам тат' акасъ,
 Шї о таштеръ снзрнатъ.
 Днтро' зі де доаъ орї
 Пзп ла пзтєр оїле,
 Ш' ачєста фьр' де грешєалъ;
 Челалалт шї капреле.
 Днсе алт чева воїж пзпе,
 Ла карєї фї тьртзріє,
 Кзї маї таре, дєкъ вреї
 А фач' аша пєвзпїє.
 Доаъ пьхаръ де фаз
 Де Алкїмедон сьпате,
 Престє сръгял 1) чел полїт
 Кз віцъ днфьшвратє,
 Стрзгьрї аз цзр днпрецзр
 Кз еадєръ гьлвїоръ,
 Де черєскал ачєл тєштер
 Вреднїчє доаъ одоръ.
 Доаъ сєтпє аз ла тїжлок:
 Конон, шї чел 'лалт карє фьрз 2)
 Карєлє 'нїгрдї пьтжїтгя
 Ш' аргът времеа, кзт кьръ;
 Кжндзї времеа де арат,
 Кжнд е де сєтпьтзръ.
 Дар' аскзпсє лє пьстрєз,
 Нз лє ам пзс днкъ ла гьръ.
Д. Ам шї єз доаъ пьхаръ,
 Ачєлзїанї тьєстрїє;

Пре ла зрєї лєа сьпат
 Фрзпзе верзї де пьлїдїє,
 Шї ла тїжлок пре Орфєс
 Шї пьдзрї дн сьпьтзръ.
 Дар' аскзпсє лє пьстрєз,
 Днкъ пз лєам пзс ла гьръ
 Наї чє зічє де пьхаръ,
 Дєкъ ла відєа прївєштї,
М. Нз вєї сьпїа азї де мїнє;
 Мъ дьк орї зндє воецїтї:
 Нз маї сє аскзлтє акзм
 Еатъ шї Палємон віне.
 Ез воїж фачє, дєп' ачєста
 Съ пз пєкъжєштї пре нїмє.
Д. Чє? пєшїна 'нтзрзїєзъ,
 Нєчє аз фьг єз де нїмє.
 Аскзлтъ! пзї лзкръ мїк;
 Тє рог, Палємон вєчїнє.
П. Акзм ам шєззт дн єрвъ,
 Орї чє пом акзм родєптїє,
 Днверзєск пьдзрїлє,
 Акзм анзл днфлорєштїє.
 Аша дар' акзм кьпнтадї:
 Днчєан' днпжїж Дамєта;
 Шї пре ржнд скїтвжндзвъ,
 Съ зрєзєзє Мєпалка.
Д. Дзтпєзєз сїє 'нчєнзтгя,
 Ел пре пьтжїт лькзєштїє;
 Кз ачєста-съ плїнє тóтє,
 Ел вїєрєл тєж дн їзвєштїє.
М. Пре мїн' ть їзвєштїє Аполло,
 Лзї даж дарзрїлє тєлє,
 Дафїн вєрдє, їазїпт,
 Мїростбсє флорїчєлє
Д. Мєрє арзїкъ дьпъ мїнє
 Галатєа сьзрїдїлїє
 Шї фзцїнд кьтръ сьлчїї
 Врєа, ка чєа д'днпжїж сь сїє.
М. Фокинорзл мїєз Амїнта
 Сїгзр вінє кьтръ мїнє,
 Пре Дїана п'о кьпоск
 Кжнїї помтрї аша вінє.
Д. Дарзрї гьтїї Вїнєрї,
 Къ локкя л'ам прїчєпзт,
 Зндє норзтвєїї єї
 Кзївнорзл шїл'аз фькзт.
М. Кжт ам пзтзт, арзїкзлзї
 Зєчє гьтзї їам трєтєс;
 Мжпєї трєтєт алтєлє
 Маї фрїтдсє прє алєс.

